

ВНЕСОК ЖІНОЧОГО БІЗНЕСУ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ПОЛТАВСЬКОГО РЕГІОНУ

Економічна діяльність жінок, сучасне становище яких на українському ринку праці характеризується дискримінацією у сфері зайнятості та фаховою сегрегацією, є не лише важливою умовою забезпечення економічного зростання країни та покращення добробуту її населення, але й одним із шляхів подолання фемінізації бідності. Вагомий внесок у розв'язання проблеми жіночої зайнятості у регіоні, створення нових робочих місць для економічно активного жіноцтва Полтавщини належить малому бізнесу.

Тенденції, що характеризують становище жінок Полтавщини на ринку праці є дзеркальним відображенням ситуації в Україні: переважання їхньої частки серед безробітних; збереження дискримінації в умовах працевлаштування та гендерної нерівності при оплаті праці, що працевластувачі вважають компенсацією за ризик співпраці з жінкою. Так, у 2002 р., співвідношення заробітної плати жінок і чоловіків становило 69,3% [1]; криміналізація процесу жіночої міграції, ускладнення становища сільської жінки.

Найбільш поширеною формою жіночого підприємництва, у тому числі й на Полтавщині, є малий бізнес, а його пріоритетними сферами: торгівля, громадське харчування, обслуговування, надання платних послуг у сфері здоров'я, туризм.

Головними мотивами, які спонукають жінок до підприємницької поведінки є: бажання змінити становище, забезпечити матеріальний статок, мати повноцінну роботу із стабільним заробітком, прагнення перевірити свої навички тощо.

Заохоченню жінок до економічної діяльності у сфері малого бізнесу сприяють не лише органи державної влади і самоврядування (Представництво державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва у Полтавській області), але й громадські утворення (Спілка жінок "Чураївна", Асоціація ділових жінок, "Рада жінок – фермерів Полтавщини" та інші).

Найбільш розповсюдженими напрямками стимулювання підприємницької ініціативи жіноцтва є: розробка програм та проєктів, призначених для жінок, які фінансуються з вітчизняних та зарубіжних джерел; щорічне проведення виставок-продажу продукції підприємств Полтави, які очолюють жінки [1]; організація стажування та навчання.

Дійовим центром підтримки малого бізнесу Полтавщини є громадська неприбуткова організація Полтавський бізнес-інкубатор (ПолБі), створена у 1997 р. обласним центром зайнятості і міжнародним фондом "Відродження".

За час існування, нею здійснено чимало цікавих проєктів, які дозволили безробітним, домогосподаркам започаткувати бізнес, а підприємцям-початківцям успішно розпочати свою справу. У 2003 р., за фінансової підтримки фонду "Дім свободи", польсько-американської спільної ініціативи про співпрацю (ПАУСІ), фонду підтримки підприємництва Полтави, ПолБі розробив проєкт "Успішний жіночий бізнес", у якому взяли участь обрані на конкурсній основі 25 жінок-підприємців області. Для них було проведено цикл семінарів "Основи маркетингу". За реалізацію іншого проєкту-конкурсу на кращий маркетинговий план, за результатами якого 10 переможниць поїхали до Польщі для ознайомлення із досвідом польських жінок-підприємців, ПолБі одержав подяку від секретаріату ПАУСІ та сертифікат визнання. Впродовж 2004 р. за консультаціями до ПолБі звернулося близько 1200 осіб [2].

Перепопи на шляху до розвитку жіночого підприємництва на Полтавщині суттєво не різняться від характерних для України у цілому, це, зокрема: нестача знань у сфері підприємництва, виробничих технологій, фінансових та правових документів, обмежений доступ до банківських кредитів, низька якість курсів для ділових жінок, відсутність інформації стосовно програм розвитку підприємництва, у тому числі і міжнародних, та про умови приєднання до них, відсутність структур, зацікавлених у ґрунтовному вивченні становища саме жінок у сфері зайнятості, відсутність механізму контролю за виконанням урядом ратифікованих Конвенцій та інформування про це громадян.

У світі жінки очолюють приблизно 70% малих та середніх підприємств, у Західній Європі – 20–30%, а в Україні цей показник не перевищує 10%, але за прогнозами статистиків у недалекому майбутньому їх частка зросте до 50% [3, 4]. Для

пожвавлення жіночого підприємництва в Україні корисним буде досвід інших країн. Так, уже традиційним стало проведення тренінгів та ярмарок вакансій для жінок у Росії; окрім фінансової допомоги, уряд Італії практикує надання жінкам-підприємцям допомогу при здійсненні модернізації промислового обладнання, проведенні навчаючих програм тощо [5, 6].

Активна участь жінок-підприємців в економіці – це один із шляхів вирішення у країні проблеми зайнятості та подолання бідності, але ріст економічної ініціативи українських жінок потребує гендерно-орієнтованої державної економічної політики.

Література

1. Вечірня Полтава. – 05.02.2004.
2. Матяш З. Тут роблять перші кроки у бізнесі // Полтавський вісник. – 14.01.05.
3. Факты. – 05.09.2000.
4. Облес І. І. Гендерні аспекти зайнятості та керівництва // Гендер: реалії та перспективи в українському суспільстві. Матер. всеукр. наук.-практ. конфер. (м. Київ, 11–13 грудня 2003 р.). – К., 2003. – С.38.
5. Балтийские консультации ООН и НПО по проблемам женщин Пярну. 8–10 декабря 1995 г. – Женева: NGLS, 1996. – С.7–36.
6. Консультации ООН для Российских неправительственных организаций. – Женева, 1997. – С.23–28.